

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ג' שבט תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין מג.
דף היומי בהלכה: מסעיף ח' עד סעיף י'.
מוסר: דבר בעיתו מתחילת פרק ג' עד (אמצע קטע) "וכשם שבאיברי הגוף".
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'.

הדף היומי בהלכה

רחוב המקביל לרשות הרבים באיזה אופן נחשב כחלק מרשות הרבים?

משמע שאין הלכה זו אמורה אלא באופן שהרחוב פתוח לרשות הרבים משני עבריו, באופן ששעוברים דרכו מְחלקה האחד של רשות הרבים לחלקה האחר. וכן כתב בשולחן ערוך. (ויש מהראשונים שלדבריהם יתכן כי בכל מקרה אין רחוב זה נחשב כרשות הרבים).
[שו"ע שמה, ח, משנ"ב כה רכז, וביה"ל ד"ה ומתקצין, וד"ה יש]

רחוב שרוחבו פחות משש עשרה אמה, כך שמצד עצמו אינו נחשב לרשות הרבים; ואורכו מקביל לאורך רשות הרבים, והוא פתוח לרשות הרבים - הריהו כחלק מרשות הרבים.
ויש מהראשונים שמשמע מדבריהם שאף אם הוא פתוח מעברו האחד בלבד לרשות הרבים, הוא נחשב כחלק ממנה; אבל מדברי ראשונים אחרים

הדף היומי בהלכה

היתכן כי רחוב ברוחב ארבעה טפחים יחשב כרשות הרבים?

הדברים אמורים אלא ברחוב הפתוח משני עבריו לרשות הרבים, ועוברים דרכו מחלקה האחד של רשות הרבים לחלקה האחר. ושתי הדעות הובאו בשולחן ערוך.

[שו"ע שמה, ח-ט, משנ"ב כה-כז, שעה"צ כט, וביה"ל ד"ה שלוש;
ביאורים ומוספים דרשו, 27]

בהמשך לאמור: יש מהראשונים שסוברים שהרחוב המקביל לרשות הרבים נחשב כחלק ממנה, רק כאשר רוחבו הוא שלוש עשרה אמה ושליש לכל הפחות; כיון שבפחות מרוחב זה, אין השימוש ברחוב זה נוח להולכים ברשות הרבים, וממילא אינו מהווה חלק ממנה.
ויש מהראשונים שסוברים שאף כאשר הרחוב המקביל הוא ברוחב ארבעה טפחים בלבד, הריהו נחשב כחלק מרשות הרבים; ומדבריהם נראה שאין

הדף היומי בהלכה

רחוב המשמש כמעבר מרשות הרבים לרשות הרבים - האם נחשב כרשות הרבים?

שניתן לעבור דרכו מרשות הרבים לרשות הרבים, אלא שהחפץ לעשות כן עליו לעקם את דרכו, ולהסתובב, כדי להיכנס ממנו לרשות הרבים, וכדי לצאת ממנו לרשות הרבים - לכל הדעות אינו נחשב כרשות הרבים.

[משנ"ב שמה, כז, וביה"ל ט, ד"ה שלוש, וד"ה ושני]

בהמשך לאמור: רחוב שמצד עצמו אינו נחשב לרשות הרבים, ואין אורכו מקביל לאורך רשות הרבים, אך הוא פתוח משני עבריו לשתי רשויות הרבים, באופן שניתן לעבור דרכו בהליכה ישירה מרשות הרבים אחת לחברתה - הריהו נחשב כחלק מרשות הרבים, בהתאם לתנאים האמורים לעיל.
אולם, רחוב כזה הפתוח משני עבריו לתוך רוחבה של רשות הרבים, באופן

"מזל טוב! מזל טוב!", נשמע מישהו מברך בקול אברך חצי עייף שנכנס מאושר למוקד. "כנראה זה עוד 'בעל שמחה' המגיע מ'לניאדו'", הפטיר האחראי בלחש. עודו ממהר להתעניין אצלו איזה מבחן הוא צריך...

5 נקודות וחוויות עם אנשי 'דרשו' | והפעם, עם הרב אהרן כהן ראש מערך ה'דף היומי בהלכה'

הרב שלום הרשלר

עמד האחראי הרב יקותיאל יהודה ברנשטיין, מקבל בחן את הנכנסים, מסייע ומכוון, זורק מילה טובה למי שמסיים ומחזיר מבחן, אחר כך מאחל מזל טוב לבבי לרגל סיום חלק ג' במשנה ברורה.

האחראי התפנה לרגע. מחווה הוא בשקט על נבחן אחד היושב מרוכז ועטו מתנועע במהירות אופיינית במילוי תשובות לשאלות. 'הוא נכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א'

קבוצת בחורים ליטאית שנכנסה צדה את עיניהם. בירור קצר העלה שמדובר בקבוצת בחורי ישיבה קטנה שהגיעו לשבות בנתניה. אך כמובן, על המבחן לא מוותרים!

מי אתם? התעניין האחראי בחיך אצל 'פנים חדשות' שנכנס בהיסוס מה. הוא נצרך לעלות לציון של בן משפחה, אך לא רצה לוותר על המבחן החודשי. בירור קצר במשרדי הארגון הוביל אותו למוקד הנתניית. העיקר לשמור על המבחן הקבוע.

מזל טוב. מזל טוב. נשמע מישהו מברך בקול לעבר אברך חצי עייף שנכנס מאושר למוקד. כנראה זה עוד 'בעל שמחה' המגיע מ'לניאדו'. הפטיר האחראי בלחש. עודו ממהר להתעניין אצלו, איזה מבחן הוא צריך...
הסיפורים לא הספיקו לקלוח מהאחראי המסור, אך מה לעשות. ברוך השם, הצפון מלא בתורה, יש עוד מוקדים בתכנית ליום-ערב שבת החורפית.

4. מגיעים לחדרה. שם מקבל את פניו הרב פרייס שליט"א. הסיפור מתחיל כבר במיקום המוקד. בית הכנסת נבנה בתוך חצר של וילה שנפתח לעילוי נשמת ילדם והם ביקשו במיוחד למקם שם את המוקד לעילוי הנשמה. אך זה כבר שווה מאמר מיוחד.

בכל מקרה, מסכם הרב כהן בסיפוק;
עוד סיפור ועוד סיבוב. מעגל התורה הולך וגובר. עוד לומד ועוד לומד. עוד נבחן ועוד מוקד מבחן. הריעו להשם כל הארץ. לימוד ההלכה הולך ומתפשט לכל ארבע כנפות הארץ.

5. נסיים בקריאה של חיבה; הצטרפו להמוני שלומי בני ישראל שהתחילו ללמוד חלק ד' במשנה ברורה בהלכות עירובין. ללמוד ולדעת!
ההזדמנות בידך! שלך ובשבילך!

1. הרבה עבודה ומאמץ משקיעים בהנהלת ארגון 'דרשו' לעמוד לימין כלל הנבחנים שיכולו לעשות את המבחנים ולמצות את השקעתם במילוי התשובות במבחן החודשי וקבלת הציון המקסימאלי על לימודם החודשי.
כל הדברים האלה מטרתם לסייע ולדרבן את הנבחנים לעמוד בתכנית ולהבחן בהצלחה רבה.

הפעם נתייחס דווקא להשקעה הרבה במוקדי המבחן...
הרב אהרן כהן ראש מערך ה'דף היומי בהלכה' מציין בפשטות ובהירות: תפקידנו לדאוג שכל לומד המגיע למוקד המבחן יקבל את כל התנאים האפשריים לשבת ולהתרכז בנחת וברוגע עד סיום המבחן בהנאה ובסיפוק המגיע לו.
כך, כתוספת מקודשת לכל ההכנות המרובות המושקעות מהכנת המבחן שיהיה מסכם אך לא מסובך או קשה מדי, בהמשך בכל ארגון הלוגיסטיקה המסועף והמורכב של שינוע והנעה, תוך דאגה מתמדת ומכוונת שלכל מוקד יגיע מספיק דפי מבחנים. משקיעים גם ובייחוד הרבה כוח והמון מוח ל"יום המבחן".
לצורך כך, הוא מציין. לא מספיק לשבת בירושלים ולתאם, צריך לרדת לשטח, וזה מה שאנחנו עושים בכל מבחן.
שטף הסיפורים להם נתוודע, מדגים ומראה על העוצמה. עוצמת התורה שאין כדוגמתה;

2. יום ששי כ"ז טבת - יום המבחן. הפעם היעד הנבחר הוא הצפון הקרוב. הרב כהן כבקי ורגיל יוצא לדרך. 'אנו לא מודיעים מראש לאחראי המבחן על בואנו', הוא אומר 'הרי בכל מקרה, אין להם מה להכין משהו בשבילנו, כך אנו מרוויחים גם שאנו רואים ומוצאים את מוקד המבחן בטבעיות כפי שזה מתנהל מדי חודש בחודשו'.

התחנה הראשונה הוא 'רעננה'. מוקד חדש נפתח, אחראי חדש שמשקיע מאוד לקיום מקום מבחן חדש. תמיד נהנים האחראים החדשים לשמוע את התהליך ולהבין את עומק משמעות המבחן לנבחנים.

3. ההמשך היה בנתניה. עוד מוקד אחד מבין מאות מוקדים בארץ. הספיק הרב כהן אולי להרהר.
הכניסה הייתה זהה לכל המקומות. שקט של כבוד קיבל אותו, צמוד לדלת

איך יתכן שעשרות זוגות של מכנסי צמר-ופשתן שעטנו 'למהדרין' - הסתובבו לאורך כשנה שלמה בשווקי מודיעין-עילית, ונקנו על ידי יהודים חרדים?

"אני נמצא ברגע זה במפעל בשנחאי. החליפות נתפרות מפשתן, אבל ה'חזיוקים' נעשים משאריות בדים שכוללות גם... צמר. זאת השיטה כאן!"
הרב ישראל נוימן מתריע מפני האדישות השוררת בציבור

נ. קצין

וירצה לקבל חליפות עם תווית - אני מוכן לנסוע למפעל לבדוק ולפקח בלי תשלום כדי שיוכלו לקבל תווית. ובלבד שזה ייכנס לתודעה של בחורי ישיבות. אם הם ידרשו - היבואנים ירצו לקבל הכשר!"

'על מי אתם סומכים?'

כמה זמן לוקח לזהות בד שעטנו "למהדרין"? פחות מעשרים שניות ארכו לרב יהודה שלאס ממעבדת השעטנו במודיעין עילית, בכדי לזהות שמדובר במכנסיים העשויים מבד מעורב צמר ופשתן גם יחד.

"לפי טענת היצרן, שהוא יהודי חרדי שקונה בדים ותופר בארץ, הוא ייצר 80 זוגות מכנסיים עבור ציבור חרדי - מתוך זה מכר 50 זוגות. המכנסיים האלה נמכרים מזה שנה ורק כעת - אחרי שנקנו במכירת עודפים, אברך הביא את המכנסיים אלי לבדיקה. עד עכשיו אף אחד מהקונים לא התעורר לזה. אין ספק שחסרה מודעות", מספר הרב שלאס.

המכנסיים עשויים מבד אפור, כהה, שעיר וצמיר. בבדיקה התברר שמדובר בבד שעטנו. זה בד שעשוי שתי וערב, חוטים שחור ולבן, השחור הוא צמר כמעט כולו, הלבן כולו פשתן. דהיינו האריגה עצמה עשויה שעטנו. "היצרן סיפר לי שקנה את הבד, הוא לא שלח אותו לבדיקה. והציבור שקנה, סמך על זה שמדובר ביצרן חרדי ובחנות חרדית. מה כתוב על התווית? לא כתוב שום דבר. שאלתי אותו: למה לא כתבת מרכיבים, והוא ענה: האם אפשר לסמוך על הסינים? ואם הייתי כותב, זה היה עוזר?"

על מי סומרים? הרב שלאס, המשמש כבודק שעטנו גם במעבדה במודיעין עילית וגם במעבדה בבני ברק, מתריע מפני תופעה מצויה. "יש חנות ידועה בבני ברק שמשווקת חליפות גברים של אופנה מסויימת, כבר שנים שכאשר אנשים באים לקנות חליפה ושואלים מה עם שעטנו - המוכר עונה להם שהכל נבדק במעבדה בבני ברק, והמוון אנשים מאמינים לו... ומה האמת? הוא שולח מידי פעם לבדיקה, אבל בוודאי שאי אפשר להגיד שהכל בדוק".

ממש בשבועות האחרונים מספר הרב שלאס, מישהו הביא חליפה שלהם לבידה - ונמצא בה פשתן, בניגוד לנוהגם של משווקי חליפות חרדיים. איך זה יכול להיות אם החליפה עברה בדיקת שעטנו? תהה הקונה. המוכר הממולח מיהר למצוא תשובה: 'אה, זאת חליפה מליין חדש, עוד לא הספקנו לשלוח לבדיקה'.

'לא מספיק לבדוק מדגם!'

הרב שלאס: "איך זה שהציבור מאמין למוכר בחנות, או ליצרן, אפילו בלי לבדוק ובלי להרים טלפון למעבדה?! וגם אלה שמרימים טלפון ומקבלים תשובה שאמנם נכון שבמה שבדקנו לא מצאנו בעיות - אבל במפורש לא הכל בדוק, חלקם מביאים לבדיקה וחלקם לא. יש דעה שגויה כאילו אפשר להסתפק בבדיקה מדגמית - מלבד זה שגדולי ישראל קובעים במפורש כי ע"פ הלכה אין לסמוך על בדיקת מדגם, הרי שאנו רואים זאת במציאות הקיימת".

לא מכבר, התגלה שעטנו בכרית של חליפה. בזה אין חידוש. "מדובר במוגת של חליפות קלאסיות, שבכל פעם שהביאו אלי חליפות לבדוק - ראיתי שהרכב הבדים הפנימיים (בכריות וכו') משתנה, כל חליפה בד אחר, ואפילו באותה חליפה זה השתנה בין ימין לשמאל. היבואן כותב: 'ללא חשש שעטנו'. כמובן אין לו אישור. והנה, בבדיקה מצאתי בחליפת צמר - בד פשתן בתוך הכרית.

"היבואן הגיע למעבדה, כולו נסער. שאלתי אותו: מדוע הבדים הפנימיים משתנים? והוא ענה לי: 'זה לא יכול להיות, אני נותן הוראות לסינים באיזה בדים להשתמש'. הבנתי שהאיש מבין באופנה, אבל לא יודע אפילו איך נראית חליפה מבפנים. הראיתי לו, הוא הופתע, לשבחוי ייאמר שמאז הכניס שינויים ונתן ליצרן הסיני הוראות גם לגבי בדים הפנימיים. לא בטוח שהם אכן ממלאים אחרי ההוראות. הבעיה היא, שמעט קונים הביאו חליפות לבדיקה. יכול להיות שיש חליפות נוספות עם שעטנו - אבל לא הגענו אליהן..."

הנה סיפור שאירע לפני כשבועיים בלבד: "הביאו לי לבדיקה 6 זוגות מכנסיים של 'מרקס אנד ספנסר' שנקנו באנגליה, כולם אותו ייצור ואותו דגם. סיפר לי

הזעזוע הזה, שלא כאלפי 'זעזועים' ו'שערוריות' המופצים ב'דואר-פנימי' של היהדות החרדית, היה הפעם אמיתי. "זעזוע: שעטנו נמצא באחד מהמכנסיים לילדים שנמכרו במכירה כאן בעיר. אנא העבירו הלאה!"

מפיצי הידיעה הקשה הוסיפו ופירוטו: "במכירת בגדים XXX נמכרו מכנסי בנים בצבע אפור, לקוח שקנה כאלו מכנסיים שלח אותם למעבדת השעטנו כאן בעיר ובבדיקה נמצא שהבגד ארוג כולו מצמר ופשתים והוא שעטנו דאורייתא!!!!!! לאחר הפנית השאלה אל הגרש"ז אולמן שליט"א והוראתו לפרסם דבר זה כדי שהלקוחות שקנו ידעו לבוא ולהחזיר את המכנסיים לחנות. בעלי החנות, שהם אנשים יר"ש, מקשים לפרסם ולהודיע שכל מי שקנה מכנסיים כאלו מתבקש לגשת לחנות מיידית!"

הרב ישראל נוימן, המשמש בתפקיד היועץ המקצועי של הרה"ר לענייני שעטנו ומתמסר לתחום זה שנים רבות, קיבל את הדיווח המדאיג בשנחאי, בה הוא שוהה בימים אלה במסגרת פיקוח שעטנו במפעל חליפות. אפילו הוא, שמורגל ובקי בתחום, נדהם מחומרת העניין. מדובר, הוא מדגיש, בעשרות זוגות מכנסיים שנתפרו מבד שעטנו, על ידי יצרן שלא טרח לבדוק את הבד, שווקו לציבור חרדי, ומסתובבים מזה כשנה במכירות במודיעין-עילית, עד שאברך אחד חשב על הרעיון שצריך להביאם לבדיקת שעטנו.

מזועזע כולו, סירב הרב נוימן להמתין עד לחזרתו לארץ. "אני מבקש מ'יחד נאמן' בכל לשון של בקשה, להיות שליח לעניין הקריטי הזה: לעורר את הנושא להעלות אותו למודעות של הציבור! אנשים לא מודעים למצב הנורא שבגדי שעטנו מצויים כיום בשכיחות גבוהה מאד!"

הבעיה: שימוש המוני ב'שאריות'

מהיכן שעטנו זה מגיע? אם לא מדובר על בגדי צמר, ואין סימון של צמר בתווית, למה נחלום שהבגד עלול להיות נגוע בשעטנו? הרי צמר כידוע נחשב למרכיב שייקר את מחיר הבגד. למה שיכניסו אותו לבגד תמים מפשתן?
הרב נוימן מדגים בזמן אמת: "אני נמצא ברגעים אלו במפעל בשנחאי, זו הפעם השניה בשבועיים האחרונים. תוך כדי ייצור. חומר הגלם שמשמש לתפירת החליפות הוא פשתן, אבל את החזיוקים - כמו בתפר המרכזי הקדמי או בכל מיני זוויות ופינות שצריך לחזק - עושים משאריות בדים שכוללות גם צמר. זאת שיטת הייצור - בייצור המוני מנצלים שאריות מבדים. זה 'עקב האכילס' שלנו, שבביל זה אני נמצא כאן - למנוע את זה.

בנוסף, קיימת כיום בעיה גם בבדים עצמם. שימוש בצמר ופשתן נפוץ מאוד גם בייצור הבדים עצמם - מה שהופך אותם לבדי שעטנו. השילוב של צמר ופשתן, 'וול אנד ליינן' מאוד פופולרי בעולם בשנים האחרונות, בעיקר משיקולי אופנה. זה קיים גם בחליפות גברים, גם בבגדי נשים וגם בבגדי ילדים. אין כמעט מפעל בד מכוונת בעולם שלא מייצר בדים משולבים שהם שעטנו!"

כל בעיות השעטנו הללו, עינינו הרואות מהמקרה הנוכחי, קיימות גם כאשר מדובר ביצרן ישראלי ואפילו חרדי.

הרב נוימן: "אם זה נכון שמדובר ביצרן שמייצר בארץ, הפיתרון הוא הכי קל ופשוט - למה לא להעביר מלכתחילה את הבדים לבדיקה? למה לא לקבל ליווי שיבטיח מניעה בנושא שעטנו?"

"התמיהה היותר גדולה היא דווקא כלפי הציבור. יש איזושהי אדישות בנושא, חוסר מודעות לעובדה שהשעטנו הוא לא 'חלום בלהות דמיוני', הוא מציאות קיימת! אם הציבור היה מעלה דירשה לקנות רק בגד שנבדק ואושר כנקי משעטנו - היצרנים והסוחרים בוודאי היו עושים את זה! זה צריך לבוא מהציבור, דרישה שתוביל את היצרנים לרצות לקבל תוויות.

"יש ארגונים וגופים גדולים שמזמינים מאות חליפות כל שנה, מתמקחים על ענייני מחיר ואופנה - ולא מזכירים אפילו את הנושא של תווית ללא שעטנו. הלוואי שיתגייסו לעניין. אני אישית מבטיח: אם גוף כזה יעשה עסק עם יבואן

בודק בלונדון, שיש החושבים שאם בודקים את הז'קט והוא נקי משעטנו - אין צורך לבדוק את המכנסיים, ואם בודקים ז'קט אחד - אין צורך לבדוק את השני. כמובן שזה לא נכון, היו חליפות זהות שבמכנס אחד מצאו שעטנו ובשני לא, ובז'קט לא היה שעטנו. בדקתי את 6 הזוגות - מצאתי בד חיזוק בתוך המכנס, שמשנתה ממכנס למכנס, באחד מתוך השישה היה שעטנו! אמנם זה סיפור שלא קורה כל יום, אבל הוא מעיד שצריך להעלות את המודעות לחשש שהדברים האלה יכולים לקרות - ואם לא נמצאים עם היד על הדופק - עלולים להיכשל!

'ממילא אגיד שהבגדים נבדקו'

ובחזרה לארץ. את שני הסיפורים הבאים, פרי היתקלויותיו של הרב שלאס, אתם חייבים לקרוא ולהפנים: "יש רשת בגדים גדולה שאם שואלים את החנות במודיעין עילית, מה לגבי שעטנו - הם עונים שכל הבגדים עוברים בדקה במעבדה בקרית-ספר. כמובן שזה לא נכון, הם שולחים פעם בשנה דגם אחד או שניים, ועל פי זה מספרים שכל מה שיש בחנות - עובר בדקה. ניסיתי לשוחח עם הבעלים - והוא הוסיף חטא על פשע וביקש ממני להוציא להם תוויות שהכל בודק, הסברתי לו שזה לא יתכן שאתן אישור על סמך בדקה מידגמיות אקראיות, אז הוא ענה לי: 'אני ממילא אגיד שהבגדים נבדקו'..."

חנות אחרת בקריית ספר שמוכרת חליפות, כששואלים אותם אם צריך לשלוח לבדיקת שעטנו הם מציעים לשואל: תשאל את המעבדה פה בקריית ספר אם אי פעם מצאו אצלנו שעטנו! כמובן שהשואלים -מבינים מתוך כך שהם דואגים לבדוק בקביעות, ורבים סומכים על זה ולא מביאים לבדיקה. נכון להיום אין חנויות שקיבלו אישור שהכל נבדק! קשה להבין: איך מאמינים למוכרים בלי לברר? האם היית קונה בשר טרי מבלי לראות חותמת כשרות רק עפ"י הבטחות המוכר?!"

המקרה האחרון אודותיו מעיד הרב שלאס, מעורר צמרמורת. בגד שעטנו שנמכר לנשות קהילות חרדיות בארה"ב - ורק לאחר שהגיע לארץ ונשלח לבדיקה, התגלה הנגע.

"משפחה שמגוררת בירושלים, הביאו לי לבדיקה בגד מאמריקה. זה בגד של אישה עם פסים צבעוניים, על התווית שלו רשום: 36% כותנה, 32% פשתן, 26% ויסקוזה, 6% אלסטין. הם קנו אותו בחנות חרדית בפלטבוש, וזה דגם שנמכר גם בלייקווד. בתוך אחד הצבעים היה קצת צמר. מדובר בחשש שעטנו! "יצרתי קשר עם מעבדת השעטנו בלייקווד - התברר שכבר שנה מוכרים את הבגד הזה ועד עכשיו אף אחד לא הביא אותו לבדיקה! אפשר להבין מודע - זה בגד שנקנה בחנות חרדית, לא מופיע צמר על התווית, אז רק כאן בארץ מישוהו שלח אותו לבדיקה והתגלה שעטנו. למה שיחשדו? אהנו תמיד אומרים: בגד שיש בו כמה צבעים, צריך לבדוק. בגד שיש עליו תוספות, כמו קישוט, צריך לבדוק. אמנם כפי שאמרתי אלה לא סיפורים שקורים בכל יום, אבל הם מראים שאסור לסמוך על מוכרים, לברר במעבדה. רבים באים אלי עם בגד רק כדי לשאול האם צריך לבדוק אותו. צריך להיות מודעים, לא להיות עיוורים!"

כך תזהו שעטנו

בעקבות פרשיית השעטנו, הוציא הגאון רבי משה שטיין שליט"א, מו"ץ וחבר הוועד הפועל בבית הדין הארצי לענייני שעטנו בנשיאות פוסקי הדור, קריאה לציבור "להסיר מכשול חמור". במכתבו, הרואה אור לראשונה ב"יתד השבוע", כותב הגר"מ שטיין: "בשנה האחרונה נמכרו כ-50 זוגות מכנסיים לילדים רובם במודיעין עילית ומיעוטם בשאר מקומות. המכנסיים בצבע אפור ונמכרו על

ידי היצרן כפי שפורסם על ידו. רק הקונה ה-50 מסר את המכנס לבדיקה במעבדה המוסמכת במודיעין עילית, ונתברר שהבד עצמו שעטנו גמור, חוטי צמר וחוטי פשתן.

"הננו מצרפים בזה את מכתבם של גדולי ההוראה פוסקי הדור שחובת הבדיקה מוטלת על כל אחד ואחד, כולל המוכרים.

"באופן כללי הוראת מרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל לרבנים היתה שכל בגד שיש בו בוודאות צמר או פשתן ראוי לבדוק. וביעוץ עם המעבדות המוסמכות".

מוכרים בחנויות מטעים את הציבור בעניין בדקת השעטנו? מסתבר שאין חדש תחת השמש. הגר"מ שטיין מציג את ההוראתם של גדולי ההוראה מרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל ולהבל"ח מרן הגר"נ קרליץ שליט"א מחודש אייר תשס"ט, בה נאמר: "לאחרונה נמצא 'שעטנו' בהרבה סדרות של חליפות יבוא מחו"ל, למרות הבטחת המוכרים שאין בהם חשש איסור, כאשר רק חלק מן המקרים פורסם והגיע לידיעת הציבור. המוכרים מטעים את הציבור שאין בבגד חשש שעטנו בגלל הסתמכות המוכרים על בדקת מדגמיות, ובדיקות של מעבדות לא מוסמכות, והדבר מביא להכשלת הציבור בלבישת שעטנו.

הננו מודיעים כי ע"פ הלכה אין לסמוך על בדקת מדגם, וע"כ בגד הטעון בדקה, שאין עליו תווית של מעבדה מוסמכת כי נקי מחשש שעטנו, יש למוסרו לבדיקה במעבדה מוסמכת לבדיקת שעטנו ואין ללבושו על סמך הבטחת המוכרים שאין בו שעטנו. ובזכות הזהירות מאיסורים נזכה להשמר מכל מכשול ויתקבלו תפילתנו ברצון וימצא ד' כל משאלות לבנו לטובה".

הגר"מ שטיין שליט"א: "הנושא מאוד מורכב, אולם אין ספק שבציבור יש שאננות, במכירה בחנויות הרגילות בבני ברק ובירושלים, בעבר היו יותר מקרים ואפשר לומר שבשנים האחרונות כמעט ולא נמצא שעטנו - המודעות עלתה, אחרי שכל מי שמצאנו אצלו שעטנו פירסמו את שמו בעיתונות, דבר שבעלי החויות פוחדים מאוד ממנו. יחד עם זאת יש בעייתיות, יש הכשרים לא מספקים, ויש חנויות שמטעות את הקונים כאילו יש להן הכשר. למעשה אין הכשר והשגחה על שום חנות! זה סיפור מאוד מורכב וכאוב".

מי שקורא את הכתבה, עלול להיכנס ללחץ. אם מצאו שעטנו בבגדי ילדים, בחליפות גברים, בבגדי נשים, האם צריך לקחת את כל פריטי הביגוד בבית להעמיד בשקים ולהביא אל המעבדה? באופן מעשי, כיצד יש לנהוג? מה פטור ומה צריך להביא לבדיקה?

הגר"מ שטיין שליט"א: "מה שידוע לנו, היום בגרבי צמר ובגרביני צמר לא מצוי שעטנו. בצעפים הן של גברים והן של נשים לא מצוי. סוודרים של גברים מצבע אחד בלי אפליקציות - לא מצוי. חולצות גברים, לבנים, גרביים - לא מצוי שעטנו. הרוב עשויים מחומר סינתטי. בבגדי נשים הנושא יותר מורכב, כל בגד שיש בו צמר או פשתן, צריך לבדוק. ככל שהבגד פשוט יותר, יש פחות חשש. אם יש כמה צבעים או אפליקציות - צריך לבדוק. בהקשר לבגדי ילדים, אני יכול לספר מעשה שהיה לפני שנים, כאשר המעבדה בבני ברק פשטה את הרגל, ואז מרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל הכניס אותי לעניין. עשינו אסיפה וכל רבני העיר הגיעו לחזק את המעבדה ולקרוא לציבור לתרום. הציגו דוגמאות מהמעבדה, אחת מהן היתה כובע תינוקות עם פונפון - הכובע עשוי צמר והפונפון היה מחובר בחוט פשתן. הגאון הגדול ר"י זילברשטיין שליט"א ביקש רשות לקחת את הבגד, ובאותו יום בשיעור שמסר בדברי שיר הראה לקהל את הכובע, פרם את החוט שמחבר את הפונפון והכריז: אתם ראים? עכשיו עושים מגבית למעבדה!"

(יתד השבוע כ"ז בטבת תשע"ט גליון 355)

לפתע עוצרת לידם מכונית הדורה, והנהג פותח את החלון ושואל האם אפשר לעזור. ראש הכולל סיפר לו שהם נתקעו בלי דלק והוא צריך להגיע לתחנת-דלק על-מנת למלא 'גלון' ולתדלק את הרכב

סודו של ראש הכולל מבת-ים שלא נוסע אף פעם לאסוף כספים בחו"ל

למרות שהנהג ניסה לשכנעו ואמר לו ש"כדי להגיע לתחנה הבאה נצטרך לנסוע עוד כרבע שעה, ואל תשכח שכל בני המשפחה ממתנינים לך שם, בכביש החשוך, לבדם" - לא עזר שום דבר, ומיידענו סירב למלא דלק בתחנה מחללת-השבת. בלית-ברירה הסיע אותו הנהג עד לתחנה הבאה, כשראש הכולל מנצל את זמן הנסיעה לדבר עם עמיתו על חשיבותה של השבת, כבודה ויקרה. הם חזרו עם הדלק אל בני המשפחה שהמתינו בקוצר-רוח, והכל על מקומו בא בשלום. ראש הכולל התיידד מאוד עם הנהג ההוא, והודה לו מקרב-לב על הזמן היקר שהקציב כדי לסייע לו ולמשפחתו, ונפרד ממנו לשלום.

כעבור חודש ימים, מצלצל הטלפון בביתו של ראש הכולל בבת-ים, ועל הקו היה 'יוסי', הנהג שעזר להם. הוא ביקש לקבוע איתו פגישה דחופה, וכשהגיע סיפר כדלהלן: אבא שלי שהיה אדם עשיר מאוד נפטר זה-עתה לבית עולמו, ובצוואתו דרש מילדי לתת את כספי המעשר שמניבים העסקים שלו - רק לאדם ירא-שמים.

והנה, אומר הנהג, אני רואה בבית הכנסת שלי אנשים שעוזבים את התפילה לפני 'עלינו לשבח', והם אינם יכולים להיקרא יראי-שמים; אני רואה גם אנשים שמשוחחים בטלפון בזמן התפילה, וגם אותם אי אפשר להכתיר בתואר הנ"ל; יש יהודים שאני יודע שהם לא מכבדים את נשותיהם, ובוודאי שהם אינם נקראים יראי-שמים.

האדם היחיד שאני מכיר שאפשר להכתירו בתואר זה, הוא אתה, אדוני הנכבד, שהוכחת את יראת-השמים שלך, בכך שסירבת למלא את הדלק בתחנה שחיללה שבת. אני מודיע לך חגיגית, שמהיום והלאה, מדי חודש בחודשו, אכניס לחשבונך את כספי המעשר שלנו, ומדובר בסכומי כסף גדולים מאוד! זה סודו של הכולל, וזה סודו של ראש הכולל, המשלם מלגות גבוהות לאברכי, מבלי לנסוע לחו"ל!

וזה הסוד-הגלוי הטמון בהבטחה הנאמרת על ידיו מדי יום ב'ברוך שאמר' - 'ברוך משלם שכר טוב ליראיו'!

(מתוך בטאון 'קול ברמה' גיליון מס' 326 בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

באחת השבתות האחרונות בסעודה שלישית הביא הגר"י זילברשטיין סיפור מופלא מתוך הספר 'אמונה שלימה'.

יש כולל באזור המרכז שמשלמים בו מלגה גבוהה לאברכים, ולמרבה הפלא ראש הכולל אינו נוסע אף פעם לחו"ל לאסוף כספים להחזקת הכולל. וכך מידי חודש בחודשו מקבלים האברכים את המלגה הגבוהה, כשמדובר בסכום כפול ומכופל ממה שמקבלים בשאר הכוללים, וראש הכולל מקבל עוד ועוד אברכים, ולכולם הוא משלם את הסכום הגבוה, וכל זאת מבלי לאחר את מועדי התשלום. אף אחד לא ידע את הסוד הגדול כיצד הוא מצליח לעשות זאת, עד שהענין התגלה. ראש הכולל מתגורר בעיר בת-ים, ואמו המתגוררת בצפת ביקשה ממנו לא פעם שיבוא לבקר אותה עם ילדיו, אבל ראש הכולל אמר לה תמיד שהוא עסוק מאוד עם אברכי הכולל שלו, וקשה לו להגיע.

האמא, שהתגעגעה מאוד לנכדיה, ביקשה מבנה שביום ששי ישכור רכב, ימלא דלק והיא תממן את הנסיעה, וכך הם ישהו אצלה במשך כל השבת. הבן עשה כך, והשבת עברה עליהם בנעימות מרובה.

אבל הדלק שמילא ראש הכולל בדרך הלוך, לא הספיק גם לדרך חזור מצפת לבת-ים, ובנסיעה במוצאי שבת נתקעה המכונית באחד מכבישי הגליל. בני המשפחה לא יכלו להמשיך בדרך עד שימצאו תחנת דלק.

לפתע עוצרת לידם מכונית הדורה, והנהג פותח את החלון ושואל האם אפשר לעזור. ראש הכולל סיפר לו שנתקעו בלי דלק, והוא צריך להגיע לתחנת-דלק על-מנת למלא 'גלון' ולתדלק את הרכב.

נהג הרכב הסכים לקחת את האב במכוניתו עד לתחנה הקרובה, ולהשיבו. ראש הכולל החליט לעזוב את בני המשפחה בכביש החשוך, ולנסוע עם הנהג האדיב. והנה הם מגיעים לתחנת דלק, והנהג מציע לראש הכולל למלא כאן דלק. אבל להפתעתו מצהיר ראש הכולל באופן חד-משמעי: "כאן אני לא ממלא דלק". הוא מצביע בפניו על השלט 7X24, האומר שהתחנה הזו פתוחה 7 ימים בשבוע, ביום ובלילה, והיינו גם בשבת רח"ל! "מי שצוחק על אבא שלי שבשמים, אינני מוכן לקחת ממנו דלק", אמר ראש הכולל.

"נדרכתי. הבנתי שעומדת להתחולל כאן מלחמת תרבות, ומה הבחור הזה יידע לענות? אולי משום כך נשלחתי אתו, כדי שאענה במקומו? ואז שמעתי שהבחור עונה..."

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל מספר על השיעור שלמד ב"אף אתה הקדה את שיניו

שנראה עכשיו כבן ישיבה לכל דבר. נדהם, וקרא: "מה אתך, עברת את הנחשלים הנבערים האלה? כלום אינך יודע שחסר להם בורג בראש, מה אתה עושה שם?!" נדרכתי. הבנתי שעומדת להתחולל כאן מלחמת תרבות, ומה הבחור הזה - בסך הכל כמה שבועות בישיבה - יידע לענות? אולי משום כך נשלחתי אתו, שאענה במקומו? ואז שמעתי שהבחור עונה: "עזוב, דוד. הנח לי להיות מטומטם כמו ה'חזון איש', ואתה תשאר פיקח כמו יוסקה"... הלה נבוך בעליל, גרר רגלים ועבר לקרון הסמוך.

שאלתי: מי זה יוסקה? וענה: "אה, הוא מחלק את התערובת לתרנגולים". ואז הבנתי, שכך צריך לענות...

(והגדת, הובא בגיליון אנדאנק וארא תשע"ט)

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: בשעתו נקלע בחור מקבוץ 'עין שמר' של 'השומר הצעיר' לבני ברק. שוטט בעיר, והגיע לישיבת פוניבז'. תמה לראות מאות בחורים בני גילו שוקדים על תלמודם בריחא דאורייתא. "במה אתם עוסקים?" שאל. ענו לו: "בסוגיות התלמוד". לא ידע מהו תלמוד, ולא מהי סוגיא. אמרו לו: "בוא ותחווה שעה של לימוד". הציעו לו כיפה והתאימו לו חברותא. אורו עיניו, ונשאר בישיבה! קיבל עול תורה ומצוות, והיה לבן תורה.

יום אחד נקראתי לביתו של מרן ה'חזון איש' זצ"ל. סיפר שהקבוץ אינו משחרר את ניירותיו של הבחור, ויזדקק לתעודת זהוי לדחית גיוסו לצבא. ביקש שאסע עמו לחיפה ואסדיר זאת במשרדי הרשויות. הם יערימו קשיים, אבל נובהרדוקער מסתדר בכל מקום...

נסענו צפונה ברכבת, ובתחנת 'בית יהושע' עלה קיבוצניק שהכיר את הבחור,

"זכי אינך יודע שכך מתנהגים השודדים הללו? הכל היה מתוכנן מראש! הם שולחים נהג שיבלבל לך את המוח, ובינתיים מגיע אחד מהם מאחור, נוטל את החבילות ובורח..."

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל בסיפור מיוחד על תכסיסים של שודדים ומה אנו לומדים מזה

"כדרך שאין מחמיצין את המצה כך אין מחמיצין את המצה" (רש"י).

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל היה אוהב לספר מעשה שהיה, שהלקח ממנו מופלא ביותר:

יהודי נסע לארה"ב ונחת בשדה התעופה קנדי. ירד מהמטוס, המתין שתעבור מונית לקחתו למחוז חפצו. בדרך כלל נהגי המוניות הם שחורים [שלא תדעו, אבל אתם מכירים את הערבים פה? משהו כזה, הצד השווה בהם שזרם להזיק ושמירתם עליך]. האיש עומד עם שתי מזוודות וממתין, עד שעצרה מונית לידו. הוא ניגש. לא ידע היטב את שפת האנגלית, אבל עם מה שכן ידע - הצליח להסתדר. 'נשא ונתן' עם נהג המונית שנקב בתחילה במחיר מופקע. סוף סוף הגיעו לעמק השווה, לפתע אמר לו הנהג איזו קללה באנגלית וברח מהמקום, נסע ונעלם.

'בריה משונה, מה הוא בורח אחרי שסיכמנו? צריך עכשיו לעצור נהג שני' - חשב לעצמו.

בינתיים הוא הסתובב ובדק מה עם החבילות שלו, ו-אין חבילות! גנבו לו את המזוודות. בהלה גדולה. - שתי מזוודות, טלית ותפילין! הארנק שהיה לו. התחיל לרוץ לכאן ולשם. בינתיים עבר שם יהודי, בעל חסד גדול, והאורח סיפר לו את צערו הרב ומה שקרה לו.

אמר לו היהודי האמריקאי: "זכי אינך מודע לכך? זה היה מתוכנן מראש, כך מתנהגים השודדים הללו. הם שולחים נהג שיעמוד ויבלבל לך את המוח: מחיר גבוה מחיר נמוך, בורו פארק פלטבוש, לא מבין כן מבין... וכאשר אתה עסוק איתו, מגיע מאחור גזלן, נוטל את החבילות ובורח..."

את התפילין הוא מצא בסוף בדרך מעניינת, פלאי פלאים. בזכות שהוא מעולם לא דיבר דברים בטלים עם תפילין. ואכמ"ל. אבל המזוודות נגנבו.

זו כוונת הכתוב "ושמרתם את המצות" - את המצוות. אותו התכסיס, כי ממש אותה העצה יש ליצר הרע כיצד לגנוב בערמה מהיהודי את המצוה:

יהודי מתחיל לברך ברכת המזון ואומר "ברוך אתה ה'". מיד מגיע השווארצער יצר הרע [-היצר הרע השחור] ומכניס לו לראש: "לגמרי שכחת! הולכים היום לאסיפה הדחופה!". מיד הוא חושב מה יהיה בפתח האסיפה, מה יאמרו בה, מה יגיד פלוני, באמצע 'ברכת המזון' חושב ומתכנן, ולפתע מוצא את עצמו ב"ובנה ירושלים"... הוא ממשיך לחשוב על האסיפה, עד שמסיים, ואז הוא אומר לעצמו - היכן הברכת המזון שלי? גנבו לי אותה! הגיע היצר הרע ובלבל אותי עם בורו פארק ופלטבוש, עם דולר וסנט, אסיפות ודרשות, ובינתיים כשאני חשבתי הוא חטף לי את הברכה.

"ושמרתם" - שימו לב, תשמרו שלא יגנבו אתכם!

(יחי ראובן)

יהלומים מגדולי ישראל

רבי שלמה לוינשטיין שליט"א שמע מפי אחד האנשים שהיו במטוס תוספת לסיפור: "ראש הישיבה אכן קם כדי לגשת לחלון שממנו השתקפו המפלים העצומים, אולם הוא עשה רק פסיעה אחת..."

והאם יש 'חיוב' על כל יהודי השוהה באמריקה לנסוע לחזות במפלי הניאגרה?

או שמא אף זיק של סקרנות מהול בקימה זו... לכן מיהרתי לחזור ולהתיישב במושביי".

ובאותו ענין, סיפר כ"ק מרן אדמו"ר הפני מנחם' מגור זי"ע:

יהודי ששב מביקור מרשים באמריקה, שח בהתפעלות באוזני מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל על אשר ראו עיניו במפלי הניאגרה העצומים הגובלים בין ארצות-הברית לבין קנדה: "לדעתי", אמר, "כל יהודי הנמצא באמריקה, מחויב לעשות מאמץ להרחיק נדוד עד אותם מפלים עצומים ולראות את פלאי הבורא, ממש לחוות את הכתוב: מקולות מים רבים אדירים, משברי ים, אדיר במקום ה', מדובר במחזה מפעים לב".

השיבו מרן הגר"י: "צודקים דברייך, אפשר לראות את אדירותו של המקום ב"ה כשצופים בנחשולי המים הנופלים בניאגרה. אולם שפיל לסיפא דקרא, מה כתיב בתריה: עדותיך, נאמנו מאד! כשמתבוננים בעדותיך של הקב"ה, בתורה הקדושה, אפשר 'מאד' לראות את כבירותו ושגיא כוחו של מי שאמר והיה העולם. מי שלומד ומתפעל מהתורה, כבר לא צריך לנסוע אל המפלים האמריקניים." (מתוך מאמרו של הרב יקותיאל יהודה גנזל ב'המבשר תורני')

באחד מהמסעות חובקי התבל שערך מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל לחיזוק היהדות בגולה, הוא טס במטוסו הפרטי של מקורבו הנגיד ר' שמעון גליק הי"ו בתוך קנדה, מטורונטו למונטריאול. כשחלף המטוס בנקודה ממנה משקיפים על מפלי הניאגרה העצומים, הנמיך הטייס את המטוס כדי שיוכלו לחזות בפלא האלוקי הכביר הזה, קולות מים רבים אדירים משברי ים. מובן שכל הטסים מיהרו לדבוק אל החלונות ולחזות במים האימתניים השוצפים וקוצפים. כולם, מלבד ראש הישיבה.

מקורבו ויד ימינו, הרה"ג ר' יצחק לוינשטיין ז"ל ניגש אליו ושאל: "שמא רוצה הרב לחזות בנפלאות הבורא העצומים הללו?" השיבו ראש הישיבה: "בדף גמרא אני חוזה 'נפלאות הבורא' גדולים יותר".

המגיד הרה"ג ר' שלמה לוינשטיין שליט"א שמע מפי אחד הנוכחים תוספת לסיפור: "ראש הישיבה קם בכל זאת ממקומו, על מנת לגשת לחלון שמולו, ממנו השתקפו המפלים. הוא צעד צעד אחד, אך מיהר לשוב למושב, כשהוא מסביר: 'קמתי על מנת לחזות במפעלות האלוקים, מה רבו מעשי ה', אך עד מהרה אמרתי ללבי - האם אני קם רק בשביל להתפעל מנפלאותיו של הבורא?"

זהירות ממכשול נפוץ: יוצא אדם מחנות עם חפץ שקנה, הוא כבר משך אותו וזכה בו כדין, ועתה מראה אותו לחברו כדי לשמוע את חוות דעתו על הקניה...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

החבר לא ממש בודק את נכונות הדברים. האם זה ממש אותו חפץ, או רק "דומה". האם בשבועיים שעברו לא אירעה איזו סיבה מוצדקת לעליית המחירים. והוא ממשיך: "שמע לי, אל תהיה בטלן! לך תחזיר לו את זה! ואם אתה מתבייש, תן למישהו אחר שיחזיר לו. הוא לא יסכים? - אז אל תשלם לו /תבטל את הצ'ק /וכו' וכו'.

ושוב - החבר לא בודק האם על פי דין תורה אכן מותר לעשות זאת. האם המקח כבר חל על פי דין, והאם הייתה כאן אונאה שמתירה לבטל את המקח.

הוא לא חושש מפני המחלוקת, הכעס והשנאה שעלולים להיווצר כאן. מסכם החפץ חיים ואומר: ראה כמה רעות עשה הרוכל הזה - שעבר על לאו 'דלא תלך רכיל' (אם אינו מדקדק בתנאים הדרושים להיתר), ועל 'לפני עוור לא תתן מכשול' - שיעץ לחברו להחזיר את הסחורה שלא כדין, ולהגיע למחלוקת ולעבור על הלאו של 'לא תונו איש את עמיתו' ולכמה לאוין אחרים שיוצאים ממחלוקת.

אז מה עושים? פשוט לא מתערבים בעניינים כאלו: "ולכן, מה מאוד ראוי ליזהר שלא להתערב בעניינים כאלו, אם לא שיתבונן היטב בכל מה שכתבנו לעיל, אז יהיה ה' בעזרו שלא יבוא שום מכשול על ידו".

בהלכות רכילות כלל ט סעיף יג - הסעיף הנלמד היום בסדר הלימוד היומי בחפץ חיים, ממשיך רבנו לעורר ולהזהיר על המכשול הנפוץ כל כך - נתינת חוות דעת לחבר על טיבה של עסקה שעשה או חפץ שקנה.

החפץ חיים מסכם את הנושא וכותב: "ועתה אחי, ראה איך שבעוונותינו הרבים כמה וכמה אנשים נכשלים בזה מאוד", והוא מרחיב ומתאר את הסיטואציה השכיחה והמוכרת לכולנו, אשר אם נתרגם אותה לשפת ימינו, היא מתרחשת בערך כך:

יוצא אדם מחנות כלשהי עם חפץ שקנה - פלאפון, שעון, או כל דבר אחר. הוא כבר משך אותו וזכה בו כדין, ועתה הוא מראה אותו לחברו כדי לשמוע את דעתו על הקניה. כל אחד אוהב לשמוע שהוא עשה עסק טוב. אף אחד לא אוהב להרגיש 'פראיר'. אז מי אם לא החבר הנאמן והטוב, ייתן את האישור המיוחל שהמחיר היה באמת משתלם, ושהסחורה באמת איכותית ושווה.

אבל החבר לא למד הלכות שמירת הלשון. לא די שהוא אינו משבח את המקח, אלא אף עושה ממש את ההיפך. "הוי, חבל שלא שאלת אותי קודם! שילמת ממש יקר! זו פשוט גניבה! געצל קנה משהו ממש דומה, לפני שבוע או שבועיים, לא זוכר בדיוק - ב-50 שקלים פחות!..."